

Ulkoministeriön vastaus MMM:n lausuntopyyntöön Kouluruuan kehittämisohjelmasta (VN/21882/2021)

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida Kouluruuan kehittämisohjelman luonnosta.

Kouluruokailuosaaminen on Suomen erityisvahvuus ja sen laaja-alainen kehittäminen on tärkeää. Suomen kansallisen kouluruokailun kehittämisen asiantuntijuus keskittyy muiden ministeriöiden ja virastojen toimialaan (OKM, OPH, MMM, STM, THL, SYKE, LUKE), joten keskityimme lausunnossamme luonnoksen kohtaan ”5.4. Suomen kouluruokailu kansainvälisessä kontekstissa” ja suositukseen ”Edistetään kouluruokavientiä ylläpitämällä ja kehittämällä kansallisesti kouluruokaosaamista ja –asiantuntijuutta sekä edistämällä kansallista ja kansainvälistä kouluruokailuun liittyvä yhteistyötä.”

Ulkoministeriö on vuodesta 2019 lähtien yhteistyössä opetushallituksen kanssa järjestelmällisesti lisännyt kansainvälistä tietoisuutta Suomen kouluruokailujärjestelmästä. Tämän työn tuloksena Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Skinnari toimii Maailman ruokaohjelman (WFP) kouluruokalahettiläänä (School Meals Champion) vuosina 2020-2022. Suomi myös johtaa yhdessä Ranskan kanssa Maailman Ruokajärjestelmäkokouksessa (2021) perustettua globaalia kouluruokakoalitiota.

Suosituksessa mainitussa kouluruokaviennissä on huomioitava erityisesti kaksi asiaa: 1) millaista palvelukokonaisuutta tai tuotetta viedään ja 2) paikallisen kontekstin ymmärtäminen. Kouluruokailujärjestelmä on aina sovellettava maan kontekstiin, sillä lähestymistavassa ja mahdollisuuksissa on suuret erot korkean ja matalan tulotason mailla. Teemme mielellämme yhteistyötä ministeriönne kanssa mahdollisten vientipyrkimysten edistämiseksi perustuen jo tehtyyn työhön, josta alla esimerkkejä.

- Suomen kouluruokailujärjestelmän esittely: Schools Meals for All - School feeding: investment in effective learning – Case Finland
- Maailman Ruokaturvakomitean sivutapahtuma (2019): Reaching the SDGs through School Feeding – going beyond the plate
- Esite (2 pager) Suomen kouluruokailujärjestelmästä
- Esite (2 pager) mitä tietotaitoa Suomi voi tarjota
- Nettisivu suomalaisesta kouluruokaosaamisesta ja siihen liittyvistä yrityksistä: <https://www.educationfinland.fi/schoolmeals>.
- Konsulttiselvitys Suomen kouluruokailun tuotteistamisesta
- Kouluruokatutkijoiden ja –toimijoiden tapaaminen joulukuussa 2021
- Kouluruokayritystapaaminen toukokuussa 2022
- Aloite kouluruokaselvityksen ”Feasibility study” tekemiseen Filippiineillä
- Suomalaisen kouluruokatutkimuksen esittely kouluruokakoalition tutkimuskonsortiolle 17.10.
- Suomen edustustot eri maissa ovat järjestäneet lukuisia kouluruokaan liittyviä seminaareja ja webinaareja
- Suomen kouluruokajärjestelmä ollut osana ministereiden ja muiden puheita lukuisissa kansainvälisissä tilaisuuksissa
- Kouluruokakoalition ministerikokouksessa 18.11. jaettiin suomalaisten yritysten esitteitä

Kansallisen kouluruokaosaamisen ja –asiantuntijuuden ylläpito, kuten alussa mainitsemme, on muiden ministeriöiden kuin UM:n toimialaa. Kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi olemme kuitenkin järjestäneet tapaamisia WFP:n ja suomalaisten yritysten ja tutkijoiden välillä sekä välittäneet tietoa kouluruokailuun liittyvistä kansainvälisistä mahdollisuuksista. Tätä työtä jatketaan aktiivisesti yhteistyössä kansallisten toimijoiden kanssa. Kouluruokaosaamisen viennin edistämistyössä on tehtävä tiivistä yhteistyötä Business Finlandin ja Education Finland-ohjelman

kanssa. Vientiin sopivan tarjoaman kokoaminen ja konseptointi on vasta alkuvaiheessa, joten sen työstämiseen vaaditaan sopiva taho ja pitkäjänteistä työtä.

Lopuksi muutama yksityiskohtainen huomio luonnoksesta:

- Rivi 776: *World Food Systems Summit* (monikko ja isot alkukirjaimet). Lauseen voisi kääntää suomeksi ja laittaa englanninkielinen nimisulkuihin: "Maailman ruokajärjestelmähuippukokouksessa (World Food Systems Summit) perustettiin..." (ei sen jälkeen)
- Rivit 779-781: *"Maailman Ruokaohjelma (World Food Programme, WFP) tukee kouluruokakoalitiota, jonka johdossa ovat Suomi ja Ranska."* WFP toimii koalition sihteeristönä, minkä voisi tuoda tässä yhteydessä esille. Lauseen voisi muotoilla esimerkiksi: "Maailman ruokaohjelma (World Food Programme, WFP) toimii kouluruokakoalition sihteeristönä. Koalition johdossa ovat Suomi ja Ranska." (ruokaohjelma pienellä alkukirjaimella).
- Rivi 793: *"Profiloituminen kouluruokailun asiantuntijamaana vahvistaa Suomen maabrändiä demokraattisena tietoyhteiskuntana."* Emme näe suoraa yhteyttä demokratian ja kouluruokailun välillä. Esimerkiksi Kiinassa on suuri kouluruokaohjelma, mutta se ei tee maasta demokraattista. Myöskään yhteys tietoyhteiskuntaan ei ole suora. Kouluruokailun yhteys tasa-arvoon ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin on kuitenkin selkeä. Lausetta voisi muotoilla esimerkiksi "... vahvistaa mielikuvaa Suomesta tasa-arvoa ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia edistävänä maana"
- Rivi 795: *"Lisäksi tunnettuus kouluruokaosaajana vahvistaa suomalaista teknologiavientiä, kun esimerkiksi yritysten kouluruokailun suunnittelua tukevat digitaaliset ratkaisut saavat selkeän viitekehysten".* Kokemuksemme kouluruokailun vienninedistämisyrittämisistä osoittaa, että teknologiavienti on hieman liian laajasti sanottu. Sen sijaan painottaisimme joukkoruokailuun suunniteltujen digitaalisten ratkaisujen mahdollisuuksia. Lausetta voisi muotoilla esimerkiksi "...vahvistaa innovatiivisten palvelujen vientiä"